

Sommerminder fra Doverodde

Af Clara Svendsen, Korsør

Til indledning vil jeg gerne skrive lidt om min familie og min tilknytning til Doverodde området.

Min far hed Hans Christian Nørgaard og blev født i Doverodde den 16. maj 1918 og døbt i Boddum kirke den 16. juni 1918, i øvrigt samme dag som hans forældre blev viet. Hans mor, Karen Nielsine Nørgaard, var datter af Anders Kristensen Nørgaard og Thomine Thomsen, der var centralbestyrer i Doverodde.

Min far og hans forældre flyttede til Sjælland til Roskildeegnen, hvor min far fik 9 søskende. En af hans søstre, nemlig Ester, inviterede mig med til Lise og Martin Reenberg i Doverodde. Lise var søster til min farmor og altså min fars moster. – I øvrigt har en anden af min fars

søstre og hendes mand, Rita og Poul, boet i huset, som de overtog efter Elise Reenberg. Men de flyttede tilbage til Sjælland igen. Jeg selv er opvokset i Hvidovre; vi var tre søskende.

Centralen

I sommeren 1950 blev jeg af min faster Ester inviteret med på besøg hos hendes moster og onkel, Elise og Martin Reenberg, på Doverodde central. Thomine Nørgaard, som er mor til Elise, var centralbestyrer. Hun havde sin egen lille stue i huset. Egentlig kan jeg ikke huske så meget af den ferie eller af togrejsen.

Den følgende sommer blev jeg igen inviteret, og denne gang kunne jeg rejse via skolen med Østrups ferietog, ganske gratis. Med billetten

Elise og Martin Reenberg.

hængende om halsen, drog jeg fra København omkring kl. 7.00 om morgenen mod Ydby, hvortil jeg ankom omkring kl. 18.00 – dér stod min fremsendte cykel og kuffert i godsekspeditionen. Moster Lise stod og ventede – og så gik cykelturen mod Doverodde.

Hele fem uger skulle jeg være der. Mon jeg fik hjemme?

Det gjorde jeg bestemt ikke – det var der slet ikke tid til med alle de oplevelser.

Livet på centralen var utroligt spændende, men at få lov at prøve at trække i snorene – nej! Nå, men jeg var jo også kun otte år. De første år jeg kom der, levede Thomine, men senere blev moster Lise centralbestyrer. Den lille stue blev så til den ”fine” stue med små hyggelige møbler.

*Haven ved centralen i Doverodde 1951.
Huset bagved er Kathrine Førbys.
Fra venstre: Grethe, Birgit Sørensen, Clara,
Inger (familie til Martin), Tove
(søster til Birgit) og Lise.*

De efterfølgende år fik jeg nogen gange lov til at passe centralen helt alene - bare det at ”trække” i trådene var en oplevelse. Der skulle også skrives små sedler i forskellige farver, alt efter hvor der skulle ringes hen (udenbys). Minuturet skulle sættes til, og senere blev sedlerne talt op – jeg vil tro, at regningerne blev skrevet ud fra dem (eller måske var de bare kontrolsedler). Mange lystsejlere kom også for at ringe; de skulle give familien besked om, at

de nu var i havn. Der var ansat en ung pige til at passe centralen i dagtimerne, men om natten var det Lise selv. Den kunne ringe mange gange eller kun ganske få, men jeg tror ikke, der var mange nætter, de fik sovet igennem. Det var nok heller ikke altid nemt at være ”telefonistinde” - det hele foregik jo i spisestuen, hvor der aldrig var helt ro, men der var ikke plads til centralen andre steder, og så kunne man jo også gå en tur i køkkenet eller støve af, og hvad der ellers var af daglige gøremål.

Martin var arbejdsmand, og et år var han med til at bygge dæmningen over til Boddum. Nu skulle den laves ordentligt med asfalt. Det var hårdt arbejde, for der var ikke de maskiner vi har i dag – næsten alt foregik med håndkraft. Jeg tror, arbejdet stod på et par år. Vi skulle jo have dæmningen for at komme nemmest og kortest til Boddum kirke og by. Jeg var tit med Lise derovre for at passe hendes forældres gravsted.

Mejeriet

Nu må I ikke tro, at det kun var ferie, næh, der skulle også gøres lidt gavn! En af opgaverne var at gå på mejeriet for at hente dagens forbrug af mælkeprodukter. Det var jo helt specielt – jeg havde aldrig set et mejeri før, men af sted med mælkespanden alene tidligt om morgenen. Jeg må indrømme, at de første gange var jeg ikke særlig stolt af situationen – det var nogle store maskiner, der var glat og vådt på gulvet – og så selvfølgelig travlhed. Men heldigvis var Sloth en rar og hjælpsom mejerist. Han forklarede om maskinerne og om, hvilken funktion de havde, så til sidst blev jeg helt fortrolig med Doverodde Andelsmejeri. Mejeriet er senere revet ned - kun bestyrerboligen er der endnu.

Dalen

Ja, den var virkelig noget for sig. Store skrænter - har kravlet op på toppen, (men sig det ikke til nogen!), det var noget af en tur. Jeg ved ikke, om Lise og Martin ejede jorden, for de havde ikke megen have ved huset. Nå, men for mig var dalen en arbejdsplads. Der var frugttræer og -buske, kartofler, ærter og sikkert meget mere, men især, og ikke mindst, jordbær. De sku'

altså plukkes, og det var sæson, når jeg var i Doverodde – det gik der meget tid med. Senere var det ærter, hindbær, solbær og ribs – ja, man skulle ikke drive den af, selvom det var ferie. Det var da også hyggeligt om aftenen, for flere af byens beboere var ude på aftentur, og så blev de inviteret indenfor hos Lise og Martin til jordbær med fløde – en god afslutning på en god dag. Så var der lige bierne, som var Martins domæne – og jeg var også med til at slynge honning. Det er helt utroligt, hvad jeg oplevede i Doverodde, også med hensyn til bearbejdning af bær, frugter og meget mere. Der var meget til rygsækken. Senere har jeg også fået erfaring med nogle af disse ting, selvom jeg er bymenneske.

Persongalleriet

Nu var det ikke arbejde alt sammen; der var megen tid til leg og besøg hos beboerne rundt omkring, og når fiskerne bødede garn, kunne jeg få dem til at fortælle om deres fangst, og hvad der i øvrigt var sket på ”æ haw”(fjorden). Jeg hyggede mig med dem, når de fortalte – og jeg kan endnu se for mig, hvor flittige de var med nål og tråd - megen søvn blev det vist ikke til for dem.

Børn var der også en del af – de var ikke rejst på ferie, men hjemme – så der var rig mulighed for leg. Det gjorde vi henne under bakkerne, og hvis det var dårligt vejr, var vi indendørs og læste Ota-bøger – de var hårrejsende, spændende for os børn. Det var hos Birgit, Henning og lillesøster Tove.

Fødselsdage var jeg også med til – bl.a. i Købmandsgården hos familien Vestergaard. Det var gerne i haven, hvor lange borde var dækket op. Vi var mange børn, og vi legede alt muligt; både i haven og i skoven, der stødte op til. Nogen gange, hvor det var dårligt ”vejle” som man siger på jysk, var vi indendørs i Købmandsgården. I stuen op til butikken stod et flygel - der var nogen, der kunne spille – jeg husker ikke hvem – men vi dansede og sang, og ih, hvor havde vi det sjovt. Der var vide rammer for vores udfoldelser - jeg tror, at Vestergaards børn, Krista og Leo samt deres kammerater måtte mere end de fleste.

Hos Vestergaards var der en ferie pige fra Sydslesvig. Vi kunne ikke altid forstå, hvad hun sagde, men vi forstod hinanden alligevel.

Der var også andre ”Kjøvenhavnerbørn” på ferie. Henning var hos familien Sloth, og Jette var hos Jens Poulsen. Vi var meget sammen alle sammen – så der var mange muligheder for leg.

Jeg kom en del på besøg hos Kathrine og Niels Sørensen. Vi sang og snakkede, og jeg fik fortalt historier. Niels arbejdede i Købmandsgården – og der var især travlt, når de store skibe med kali, salpeter og sikkert meget mere, som jeg ikke husker, lagde til ved den lille kaj i Doverodde. Så stod hele gaden som en stor støvsky, som først lagde sig, når det var fyraften, og det var nogle gange sent – for færdige med at losse, skulle de være den dag.

Fra moster Lises »baghave«. Lillian og jeg er ude at ro en tur.

Hos familien Sloth, hvis bolig lå overfor mejeriet, var det også dejligt og hyggeligt at komme. Her var deres børn, Poul og Mette også et samlingspunkt.

Edith og Sven Korsgaard samt Katrine Førby var også meget besøgt – ligesom hele Sund familien omkring kroen var glade, gæstfrie og hyggelige, men meget travle mennesker.

Selv helt i Boddum fik jeg gode venner, heriblandt Anni Hasager (hed hun dengang). Hendes familie tog også pænt i mod mig. Vi har stadig kontakt til hinanden.

Nogle aftener var Doveroddes ungdom ude at bade i haven – de sprang i fra molen – når

kutterne ikke var i havn, men det var bestemt ikke det bedste sted, for der var meget olie – den lå ligesom en film på vandet, men i skulle de.

Familien 1954.

Fra venstre: Jens Chresten Thomsen, født i Boddum 1879 (morbror til Elise), Lillian Willumsen (min kusine), møster Lise, Clara og tante Marie, gift med Jens Chr.

Kongebesøget

Kongefamiliens besøg var noget særligt. To gange, mens jeg var i Doverodde, lagde Kongeskibet vejen forbi. Skibet kunne dog ikke lægge til ved molen, men den kongelige chalup blev brugt til at sejle dem ind til molen. Den første gang skulle de videre i biler til Thisted, og da de gik ind fra molen, stod vi som sild i en tønne for at få et glimt af Frederik, Ingrid og de tre prinsesser. Vi fik det hele med, og der var også tid til et par håndtryk undervejs. Mens de kongelige var på besøg, fik vi en af fiskerne til at

sejle ud til Kongeskibet, så vi kunne se det tæt på. Selvfølgelig spurgte vi ikke, men tog bare af sted, og kors, hvor fik jeg skældud, da jeg ved middagsbordet nok så fro fortalte om sejlturen. Nå, det blev nu hurtigt glemt, for der blev arrangeret en aftentur for beboerne. Jeg tror, det var Harrys kutter vi drog ud med, og Kongeskibet, som vi så fra mange vinkler, var og er et flot skib.

Den anden gang de kom, tror jeg var i 1956. Her skulle de kongelige spise på Doverodde kro. Hele byen og omegnen stod på den anden ende. Jeg blev også sat i gang - jeg skulle passe Eva og Henrys barn, jeg tror han hed Bjarne. Hele familien, der hørte til kroen, og flere rundt omkring, blev sat i sving. I dagene op til blev der pudset messingtøj, sølvtøj og hvad ved jeg, ligesom der blev stegt og braset - og efter besøget stod den på opvask og rengøring med mere. Så tror jeg også, alle var trætte af al den ståhej, men en hel speciel oplevelse rigere.

Under helt almindelige former blev kroen meget brugt af folk, der var på foreningsudflugt. Her ankom de i store busser til eftermiddagskaffe og hjemmebagt kringle – jo, der var på trods af at Doverodde bare var en lille plet på landkortet, altid liv og mennesker på besøg.

Hovmarksgården

Så var der også "Hovmarksgården" i Dover skov, hvor Lisbeth og Viggo Nørgaard (bror til Lise) boede. "Skovridderen" som vi også kaldte ham. Der har jeg været med til at høste, malke, hente kreaturer hjem, og ikke mindst at gå lidt i vejen, men der var aldrig sure miner, og jeg følte mig altid meget velkommen.

Det var også sådan, at både Lisbeth og Viggo havde fødselsdag, mens jeg ferierede i Doverodde, så jeg var altid til stor middag. Stegte ål og jordbær var traditionen, og de feriegæster, der var hos Lise og Martin var altid selvskrevne som gæster. Der blev lejet en bil med chauffør, så vi blev kørt både ud og hjem.

Udflugterne

Hver sommer arrangerede Lise og Martin en sommerudflugt. Bil med chauffør - Rudolf, tror jeg han hed, blev lejet. Turen gik f.eks. til

*Hovmarksgård i Dover Plantage ca. 1948.
Ca. 1955 blev den gamle staldbygning revet ned og bygget op igen.*

Lodbjerg og Agger og sluttede med kaffetår i Morup Mølle. Ja, en tur til Lemvig blev det også til et år. Vi var altid mange, der ferierede på centralen – i kortere eller længere tid. Stille var der aldrig, men Lise og Martin tog det hele i stiv arm.

En gang var jeg med Lise og Martin på en bustur til Vildsund. Her talte Viggo Kampmann, og det var omkring 1953, hvor han var finansminister under Hans Hedtoft - regeringen.

Der lå også en dyrepark, som vi besøgte. Vi havde kaffe og madpakker med, som blev nydt i "bjergene". Jeg tror, det var en politisk forening, som Lise og Martin var medlem af, der arrangerede denne sommertur.

Biograftere, dyrskuebesøg og endda sommerteater med Hans Bakgaard i Ydby skov. Ja,

jeg har i hvert fald oplevet lidt af hvert i de ferier.

Afskedens time

Åh, ja, den var svær. Jeg gik rundt til alle i Doverodde og sagde farvel – og var der tårer i mine øjne, så var der også i deres. Jeg lovede, at jeg nok skulle komme igen næste sommer – det blev til otte gode somre i Doverodde.

Da jeg senere kom ud af skolen og i lære, kom det hele lidt på afstand, men jeg glemmer aldrig de mennesker, jeg mødte der. De har virkelig betydet meget for mig og taget pænt imod mig år efter år.

Jeg har senere været i Doverodde, men mange af de personer fra dengang er borte nu, men i mit hjerte lever de stadig.